

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

LIČNA ZAŠTITNA OPREMA

ZAŠTITA ZDRAVSTVENIH RADNIKA
I SARADNIKA OD INFEKCIJE
IZVAZVANE VIRUSOM SARS-CoV-2

05.03.2020.

VAŽNE NAPOMENE!

- Samo postojanje lične zaštitne opreme nije dovoljno za sprečavanje infekcije zdravstvenih radnika i saradnika virusom SARS-CoV-2.
- Lična zaštitna oprema može biti izvor infekcije kod nepravilne upotrebe.
- Od ključnog značaja je PRAVILNA UPOTREBA LIČNE ZAŠTITNE OPREME (LZO), odnosno uvežbanost i kompetentnost pri njenom stavljanju i skidanju.

Lična zaštitna oprema za lica u kolima hitne službe, ambulantrnim kolima ili transportnom vozilu za prevoz mogućeg slučaja COVID-19

- *Za zdravstvenog radnika*: partikularna maska (FFP2), nepromočiv zaštitni mantil/kombinezon, zaštitne naočare/vizir, rukavice, sredstvo za higijenu ruku
- *Za vozača*: Udaljenost od bolesnika bar 1m, posebna LZO nije potrebna
- *Za bolesnika*: hirurška maska
- *Za pomoćnog radnika za higijenu* (pranje i čišćenje saniteta posle prevoza bolesnika): hirurška maska, zaštitni mantil, gumene, dugačke rukavice, čizme ili zatvorene radne cipele

Lična zaštitna oprema za lica u domovima zdravlja (1)

- U ambulantama za trijažu:
 - *Za zdravstvenog radnika* (preliminarni pregled, bez direktnog kontakta): održavati udaljenost od bolesnika od najmanje 1m, posebna LZO nije potrebna
 - *Za bolesnik SA respiratornim simptomima*: udaljenost od drugih bolesnika bar 1m, hirurška maska
 - *Za bolesnik BEZ respiratornih simptoma*: LZO nije potrebna
- U čekaonicama:
 - *Za bolesnik SA respiratornim simptomima*: hirurška maska; odmah ga odvojiti u sobu za izolaciju, udaljenost od drugih bolesnika najmanje 1m
 - *Za bolesnik BEZ respiratornih simptoma*: LZO nije potrebna
- U administrativnom delu: LZO nije potrebna

Lična zaštitna oprema za lica u domovima zdravlja (2)

- U ordinacijama za pregled:
 - *Za zdravstvene radnike* (pregled pacijenata SA respiratornim simptomima): hirurška maska, mantil, rukavice, zaštitne naočare
 - *Za zdravstvene radnike* (pregled pacijenata BEZ respiratornih simptoma): standardne mere predostrožnosti uz procenu rizika za primenu dodatnih mera
 - *Za bolesnika SA respiratornim simptomima*: hirurška maska
 - *Za bolesnika BEZ respiratornih simptoma*: LZO nije potrebna
 - *Za pomoćnog radnika za higijenu*: hirurška maska, zaštitni mantil, gumene rukavice, zaštitne naočare, čizme ili zatvorene radne cipele

Lična zaštitna oprema u bolnicama (1)

- U sobama za izolaciju
 - *Za zdravstvenog radnika, pomoćno osoblje i sva druga lica za koje je neophodan ulazak:* kompletna oprema prema dalje navedenim slajdovima stavljanja i skidanja LZO
 - *napomena: za procedure sa produkcijom aerosola koristiti partikularne maske FFP3, u ostalim slučajevima maske FFP2
- U drugim područjima tranzita pacijenata (aktivnosti koje ne uključuju kontak sa COVID-19): LZO nije potrebna

Lična zaštitna oprema u bolnicama (2)

- U ambulantama za trijažu
 - *Za zdravstvenog radnika*, preliminarni pregled bez direktnog kontakta: održavati prostornu udaljenost najmanje 1m, LZO nije potrebna
 - *Za pacijente SA respiratornim simptomima*: održavati prostornu udaljenost najmanje 1m, hirurška maska
 - *Za pacijente BEZ respiratornim simptomima*: LZO nije potrebna
- U *mikrobiološkoj laboratoriji*, manipulacija sa uzorcima respiratornog trakta: partikularna maska FFP3, nepromočiv mantil/kombinezon, sterilne rukavice, zaštitne naočare/vizir

Lična zaštitna oprema

- Hirurške maske
- Partikularne maske visokog procenta filtracije (evropske norme FFP2 ili FFP3)
- Zaštita za oči (zaštitne naočare) ili zaštita za lice (vizir), da bi se izbegla kontaminacija mukoznih membrana
- Vodootporni nesterilni zaštitni mantili dugih rukava (ili kombinezon-skafander)
- Rukavice

Postupci pri stavljanju lične zaštitne opreme (LZO)

- 1. Urediti prostor za oblačenje LZO ispred sobe za izolaciju osobe sa sumnjom na infekciju ili potvrđenim slučajem COVID-19 oboljenja (izazvanim virusom SARS-CoV-2) .**
- 2. Uvek staviti LZO pri kontaktu sa osobom sa sumnjom na infekciju izazvanu virusom SARS-CoV-2, ili potvrđenim slučajem COVID-19 oboljenja.**
- 3. Stavljanje i skidanje LZO treba UVEK obavljati u prisustvu druge, za tu proceduru uvežbane osobe.**
- 4. Staviti LZO pre ulaska u sobu za izolaciju (u prostoru za oblačenje).**

STAVLJANJE LIČNE ZAŠTITNE OPREME

Stavljanje lične zaštitne opreme

Postupci pre ulaska u sobu za izolaciju

1. Obaviti higijenu ruku sredstvom na bazi alkohola
2. Obući vodootporni zaštitni mantil dugih rukava (ili kombinezon)
3. Staviti kapu ukoliko se nosi manil
4. Staviti masku (partikularnu ili hiruršku)
5. Staviti zaštitne naočare
 - Navući kapuljaču ukoliko se nosi kombinezon
6. Obaviti higijenu ruku sredstvom na bazi alkohola
7. Navući rukavice

1. Higijena ruku

- Obaviti higijenu ruku sredstvom na bazi alkohola (prema nacionalnim preporukama za higijenu ruku).

ХИГИЈЕНА РУКУ СРЕДСТВОМ НА БАЗИ АЛКОХОЛА

ЧИСТЕ РУКЕ – БЕЗБЕДНЕ РУКЕ
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

Ставите довољно средства на руке да покрије све површине коже

Триљаче дланоме једне о друге

Испрекретивући прсте, триљаче дланом једне руке о подлактицу друге

Испрекретивући прсте, триљаче дланоме једне о друге

Прсте спојите у правцу докоњак, савијте их и триљаче докоњаким истранима прстију о длане друге руке

Савијене обавретећи прстију друге руке и триљачи их кружним покретима

Прсте спојите на длане друге руке и триљачи кружним покретима

2a. Obući vodootporni zaštitni mantil dugih rukava (ili kombinezon)

- Zatvaranje vodootpornog mantila pomaže osoba koja nadgleda oblačenje

2b. Oblečenja nepromočivog zaštitnog kombinezona

- Navući rukave kombinezona;
- Zatvoriti šnir do kraja.

3. Staviti kapu

- Staviti kapu ukoliko je obučen vodootporni zaštitni mantil
- Kapa treba u potpunosti da prekriva kosu (koja je prethodno skupljena, ukoliko je duga)

4. Staviti masku

- **Hirurška maska se koristi:**

- Prilikom trijaže i ranog otkrivanja izvora infekcije, kao standardna mera predostrožnosti
- Prilikom uzimanja podataka od pacijenta (uz rastojanje od najmanje 1m)
- Kod pacijenta sa simptomima i znacima infekcije od strane respiratornog trakta
- Kod pacijenta kada napušta sobu za izolaciju u cilju izvođenja dijagnostičkih procedura

- **Partikularna maska se koristi:**

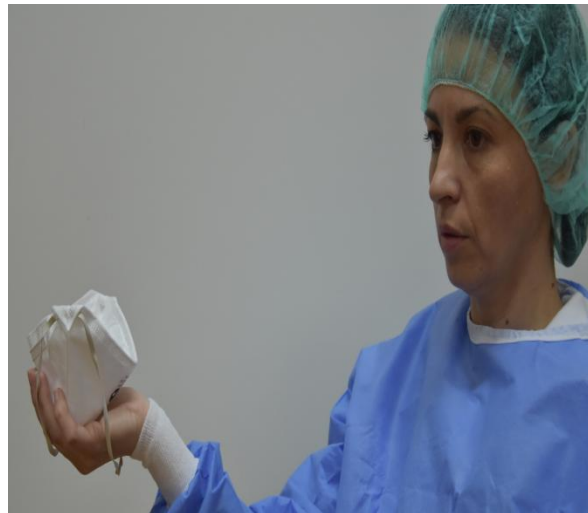
- Kod zdravstvenih radnika i saradnika u sobi za izolaciju (FFP2)
- Kod procerura sa produkcijom aerosola (FFP3)

4a. Stavljanje partikularne maske

- Pravilno staviti partikularnu masku

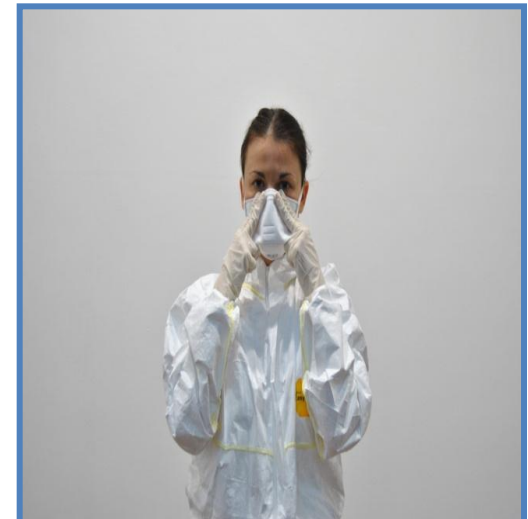
(prema preporukama: gornja traka maske – preko temena; donja – ispod ušiju);

- Ojačani deo maske oblikovati prema nosu.

4a. Stavljanje partikularne maske

Isti je postupak
stavljanja maske
ako je obučen
kombinezon

4b. Uraditi test prijanjanja partikularne maske

- Uraditi pozitivni i negativni test prijanjanja partikularne maske (prema preporukama).

Pozitivni test prijanjanja:

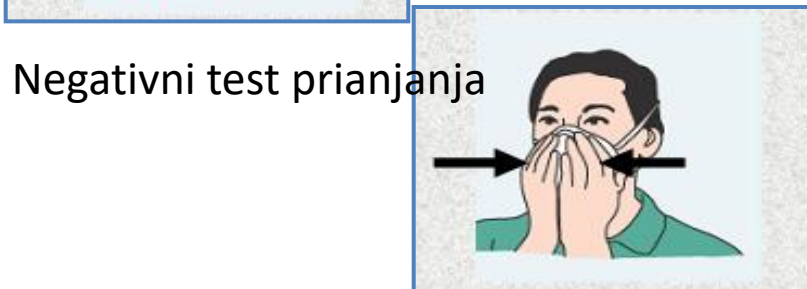
Izdahnite jako. Pozitivan pritisak unutar partikularne maske = vazduh ne izlazi sa strane. Ako osetite da vazduh izlazi sa strane, podesite položaj maske i/ili bolje namestite trake.

Negativni test prijanjanja:

Udahnite duboko. Ako vazduh ne ulazi sa strane, negativan pritisak će partikularnu masku privući uz lice.

Pozitivni test prijanjanja

Negativni test prijanjanja

Kako koristiti hiruršku masku ?

- Preko nosa, usta i brade
- Fiksirati masku u korenu nosa
- Vezati je na potiljku i vratu
- Proveriti da li je maska dobro prianja uz lice
- Masku se menja kada se ovlaži

5. Stavljanje zaštitnih naočara

- Staviti zaštitne naočare koje štite od prskanja telesnih tečnosti/ respiratornog sekreta, sa slepoočnim delom ili trakom
- Ili staviti vizir

Ili stavljanje vizira

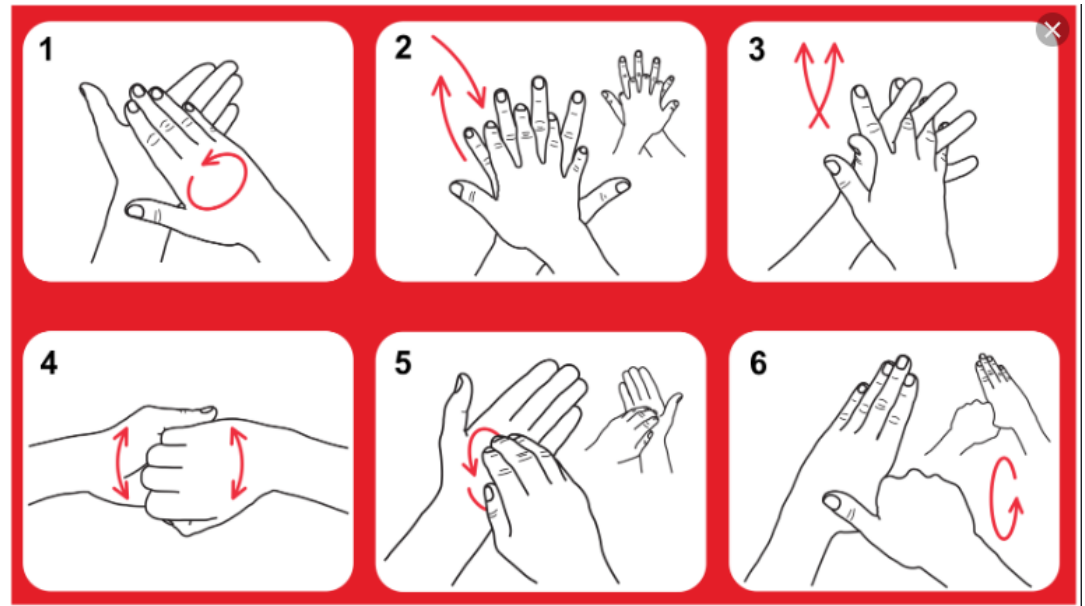

5. Stavljanje zaštitnih naočara/vizira

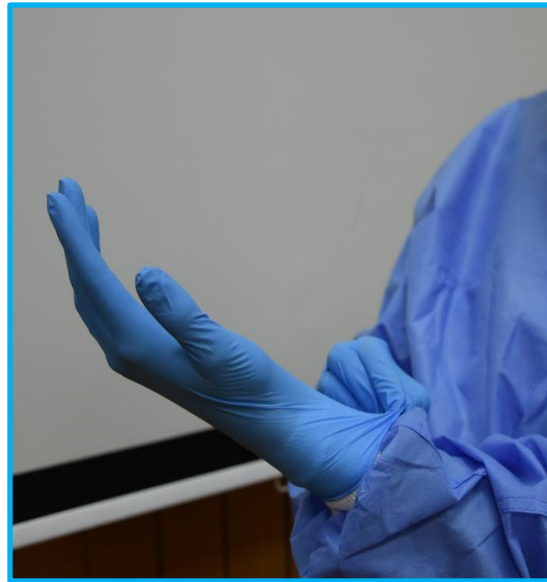
- Istim postupkom staviti zaštitne naočare/vizir ako je obučen kombinezon

6. Obaviti higijenu ruku sredstvom na bazi alkohola

7. Navući rukavice

- Stavljaju se nesterilne ili sterilne rukavice u zavisnosti od očekivanih postupaka

SKIDANJE LIČNE ZAŠTITNE OPREME

SKIDANJE LIČNE ZAŠTITNE OPREME

Obaviti u predprostoru sobe za izolaciju koji mora da bude opremljen kantom/kesom za infektivni otpad

1. Skinuti rukavice
2. Obaviti higijenu ruku i staviti novi par rukavica
3. Skinuti zaštitni mantil/kombinezon
4. Dezinfekovati rukavice
5. Skinuti naočare
6. Skinuti masku (partikularnu ili hiruršku)
7. Skinuti kapu, rukavice
8. Obaviti higijenu ruku

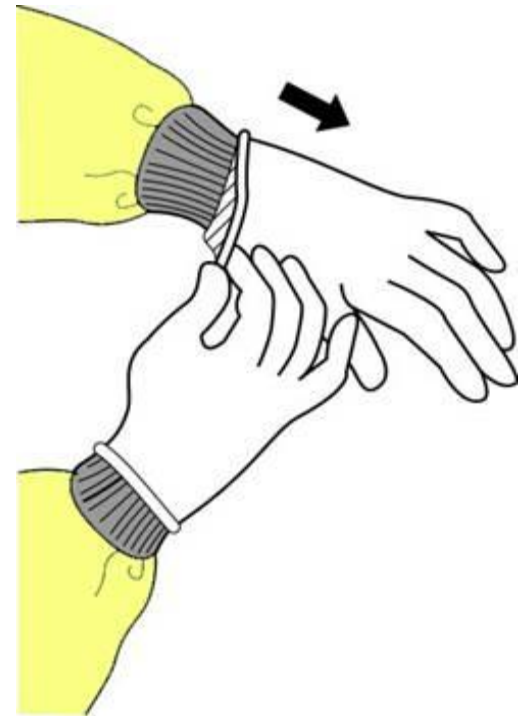
1. Skinuti rukavice

Pre započinjanja skidanja rukavica **OBAVEZNO** ih dezinfekovati sredstvom na bazi alkohola, postupcima kao kod higijene ruku

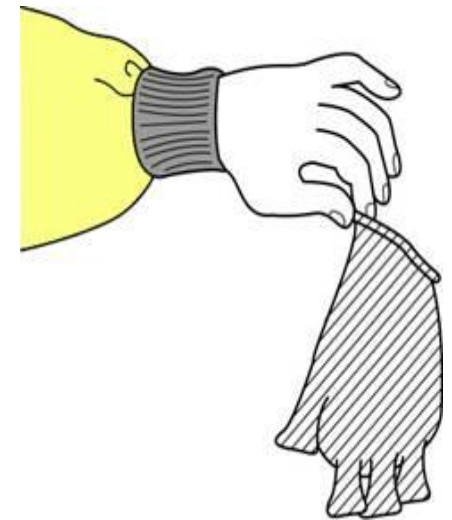
1a. Kako skinuti rukavice?

- Uхватiti spoljnu ivicu blizu ručnog zgloba
- Skinuti je sa ruke, okrećući unutrašnju stranu spolja
- Staviti je u suprotnu ruku na kojoj je još uvek rukavica

1b. Kako skinuti rukavice?

- Uvući prst „oslobođene” ruke ispod druge rukavice u blizini ručnog zgloba
- Skinuti je, okrećući unutrašnju stranu spolja praveći „paket” od obe rukavice
- Odložiti „paket” pravilno

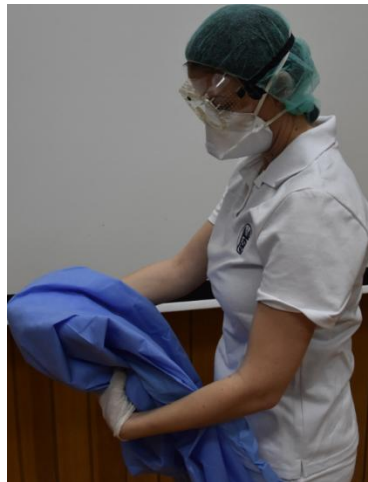

2. Higijena ruku i stavljanje novog para rukavica

- Posle skidanja rukavica:
 - Obaviti higijena ruku sredstvom na bazi alkohola
 - Staviti novi par rukavica, kako bi se završio postupak skidanja LZO

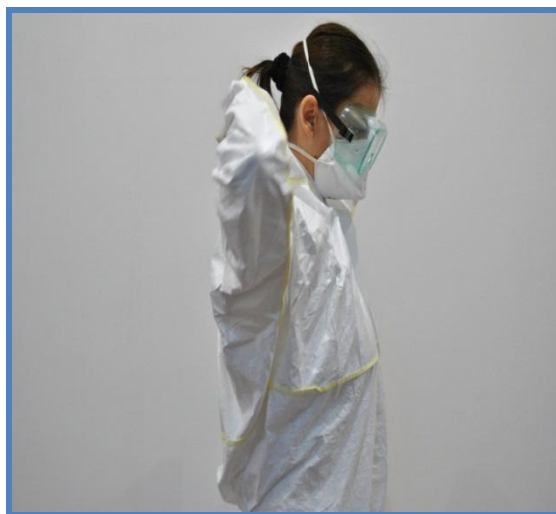
3. Skidanje vodootpornog zaštitnog mantila

- Osoba koja pomaže otkopčavanju mantila nosi rukavice
- Skinuti mantil tako da se ne dodiruje spoljašnji, kontaminirani deo i da on ostane savijen unutra
- Odložiti mantil u kantu/kesu za infektivni otpad

3. Skidanje zaštitnog kombinezona

- Kombinezon polako i pažljivo skidati od kapuljače do nogavica, uvijanjem tako da unutrašnja, čista strana ostane spolja.
- Partikularna maska, naočare ili vizir su i dalje na licu

4. Dezinfekcija rukavica

- Pre započinjanja skidanja naočara i maske, obaviti dezinfekciju rukavica sredstvom na bazi alkohola

5. Skidanje naočara

- Palcem i kažiprstom obuhvatiti slepoočni deo naočara ili traku i odložiti ih u kesu za infektivni otpad ili u kontejner za dezinfekciju

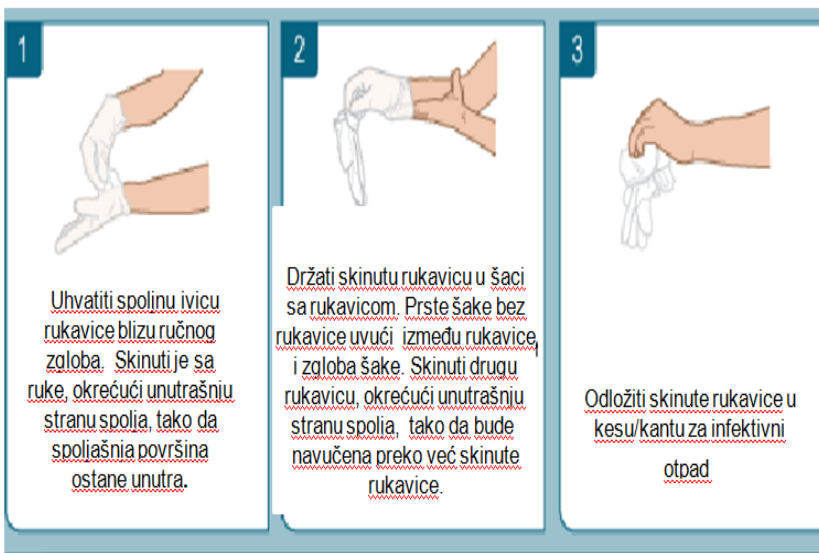

6. Skidanje partikularne maske

- Ne dodirivati spoljašnju stranu maske;
- Koristeći obe ruke, uhvatiti donju traku i prebaciti je napred preko glave;
- Skinuti masku prebacivanjem gornje trake preko glave;
- Odložiti masku u žutu kesu za infektivni otpad.

7. Skinuti kapu, rukavice, obaviti higijenu ruku

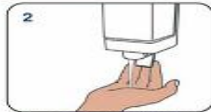
Pravilna higijena ruku

ПРАЊЕ РУКУ ВОДОМ И САПУНОМ

ЧИСТЕ РУКЕ – БЕЗБЕДНЕ РУКЕ
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

1 Наквасити руке водом

2 Узети довољну количину течnog сапуна да покрије све површине дланова

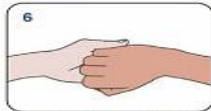
3 Трљати дланове један о други

4 Испреплићући прсте, трљати длан једне шаке о надлактицу друге

5 Испреплићући прсте, трљати дланове један о други

6 Прсте спојити у пределу јagodица, савити их и трљати дорзалном страном прстију о длан друге шаке

7 Шаком обухватити палац друге руке и трљати га кружним покретима

8 Прсте скупити на длан друге шаке и трљати кружним покретима

9 Испрати руке водом

10 Осушити руке пазирним убрисом...

...и њима заговорити славицу...

Време 40-60 секунди

...и ваше руке су чисте, а нега пацијента безбедна

ХИГИЈЕНА РУКУ СРЕДСТВОМ НА БАЗИ АЛКОХОЛА

ЧИСТЕ РУКЕ – БЕЗБЕДНЕ РУКЕ
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

1а Ставити довољно средства на руке да покрије све површине шака

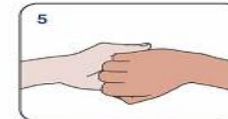
2 Трљати дланове један о други

3 Испреплићући прсте, трљати длан једне шаке о надлактицу друге

4 Испреплићући прсте, трљати дланове један о други

5 Прсте спојити у пределу јagodица, савити их и трљати дорзалном страном прстију о длан друге шаке

6 Шаком обухватити палац друге руке и трљати га кружним покретима

7 Прсте скупити на длан друге шаке и трљати кружним покретима

Време 20-30 секунди

ОСУШЕНЕ, ваше руке су безбедне за негу пацијента

Izvori:

- ECDC. Guidance for wearing and removing personal protective equipment in healthcare settings for the care of patients with suspected or confirmed COVID-19. Stockholm, February 2020.
- WHO. Infection prevention and control during health care when novel coronavirus (nCoV) infection is suspected. Interim guidance, 25 January 2020.
- WHO. Rational use of personal protective equipment for coronavirus disease 2019 (COVID-19). Interim guidance 27 February 2020.